

Dobrá správa a riadenie spoločnosti

Corporate Governance – cesta k efektívnejšiemu fungovaniu štatutárnych orgánov a zvýšeniu manažérskej zodpovednosti.

Začiatkom tohto roku európsky komisár pre jednotný trh Charlie McCreevy v nadväznosti na Akčný plán modernizácie podnikového práva a posilnenia Corporate Governance v EÚ z mája 2003, ktorý bol snahou vyrovnáť sa reakcii americkej legislatívy na škandál v spoločnosti Enron a s vlastnými škandálmi (napr. Ahold či Parmalat), opäť inicioval prehodnotenie úlohy Corporate Governance a jej následnú legislatívnu úpravu. Európska komisia chce už dlhší čas vytvorením nového integrovaného legislatívneho rámca úspešnejšie bojovať proti podnikovým podvodom a zároveň umožniť vlastníkom lepšiu kontrolu a správu spoločnosti. Druhou oblasťou a relatívne novou aktivitou Európskej komisie a jej iniciatívy v Corporate Governance sú odporúčania na efektívnejšie fungovanie predstavenstiev a dozorných rád a opatrenie na zvýšenie manažérskej zodpovednosti a odmeňovania manažérov.

AKTIVITY POKRAČUJÚ

Od vyhlásenia Akčného plánu sa v EÚ realizovalo niekoľko iniciatív. V októbri 2004 Európska komisia prijala dve odporúčania k návrhu o nezávislých riaditeľoch na zjednodušenie vytvárania, udržiavania a úpravy kapitálu spoločnosti a k návrhu na pozmenenie smerníc o účtovníctve vo vzťahu ku kolektívnej zodpovednosti členov správnej rady, odhalenia mimosúvahových položiek, transakciám s príslušnými účastníkmi a stanovisku ku Corporate Governance. O mesiac neskôr sa na zhromaždení Rady

dosiahla politická dohoda týkajúca sa 10. smernice podnikového práva o cezhraničných fúziách.

Navrhované úpravy v tejto oblasti hrajú kľúčovú úlohu pri ochrane práv akcionárov, zamestnancov a ďalších zainteresovaných strán s cieľom zamedziť potenciálny konflikt záujmov členov správnych orgánov spoločnosti. Prijaté odporúčania zároveň podporujú stanovenie minimálnej normy pre nezávislých non-executive riaditeľov vrátane vyváženého zastúpenia rôznych typov riaditeľov v správnych, riadiacich a kontrolných orgánoch.

ŠTYRI HLAVNÉ OBLASTI

Samostatná sústava odporúčaní sa zameriava na poskytovanie väčšieho množstva informácií, týkajúcich sa odmeňovania firemných riaditeľov, pre akcionárov. Jedna zo smerníc navrhuje konanie v štyroch hlavných oblastiach: zverejnenie odmeňovacej politiky spoločnosti na nasledujúci rok, diskusia o takomto postupe na valnom zhromaždení akcionárov, odmeňovanie jednotlivých riadiacich pracovníkov a odmeňovanie založené na akciách.

Na podporu spomínanej iniciatívy Európska komisia koncom roka 2004 založila oficiálny poradný orgán Európske fórum pre Corporate Governance, ktorého členmi sú pätnásť najvýznamnejších európskych expertov v tejto oblasti. Úlohou fóra bude vytváranie najlepších stratégií v Corporate Governance, podpora ich implementácie do legislatívy členských krajín a každodennej praxe jednotlivých spoločností a poskyto-

HLAVNÉ CIELE AKČNÉHO PLÁNU

modernizácie podnikového práva
a posilnenia Corporate Governance v EÚ

- posilnenie práv akcionárov a ochrany tretích strán s náležitým odlišením medzi jednotlivými kategóriami spoločností
- podporovanie efektivity a konkurencieschopnosti podnikania s mimoriadnou pozornosťou niektorým špecifickým cezhraničným otázkam

ASOCIÁCIA CORPORATE GOVERNANCE V SR

Na potrebu zmeny prístupu v oblasti Corporate Governance na Slovensku poukázala aj jedna z hodnotiacich správ Svetovej banky, ktorá naznačila jednoznačnú potrebu definovania úloh členov predstavenstiev a dozorných rád v slovenských spoločnostiach. Aj direktíva Európskej komisie o transparentnosti žiada všetky členské štáty, aby vyžadovali od kótovaných spoločností prijatie kódexu Corporate Governance. V súvislosti so spomínanou správou Svetovej banky iniciovala Burza cenných papierov v Bratislave vznik asociácie Corporate Governance. Jej členovia by sa mali riadiť podľa zjednoteného kódexu správy a riadenia spoločností, ktorý obsahuje súbor noriem pre predstavenstvá a dozorné rady. Ambíciou asociácie je, aby dohodnuté pravidlá dodržiavali aj spoločnosti, ktorých akcie nie sú kótované na Burze cenných papierov.

vane poradenstva pre Európsku komisiu. Neformálnym zámerom fóra je pripraviť politickú podporu v členských krajinách únie a poskytnúť základnú víziu podnikov a investorov o budúcej regulácii Corporate Governance v jej rámci.

SKUPINA EXPERTOV

Okrem toho Európska komisia zriadila expertnú poradnú skupinu pre Corporate Governance, ktorá by mala poskytovať podrobné technické odporúčania na prípravu opatrení v oblasti Corporate Governance a podnikového práva. Skupinu tvorí dvadsať mimovládnych odborníkov s rôznym profesijným zázemím, ktoré bude vedomostnou a myšlienkovou základňou pre zákonodarnú prácu členov komisie. Odborníci zastúpení v tejto skupine pochádzajú najmä z právnických firiem a poradenských spoločností, teda reprezentujú širšie záujmy týchto podnikateľských segmentov. Aktivity expertnej poradnej skupiny sa začali v septembri 2005 stanovením priorít pre budúcu prácu. V súčasnosti sú v plnom prúde ďalšie významné iniciatívy, napríklad návrh Smernice o právach akcionárov, ku ktorému sa v septembri 2004 uverejnila právna konzultácia.

POMOC ZO SLOVENSKA

Na Slovensku bola Corporate Governance donedávna takmer nepoznanou témou. V súčasnosti však mnoho progresívnych vlastníkov a ich reprezentantov objavilo potenciál, ktorý poskytuje. Okrem toho slovenskí Executive Search konzultanti spolupracujú pri presadzovaní princípov Corporate Governance aj na európskej úrovni, kde sa zapájajú do aktivít zoskupenia, ktoré prezentuje poradnej skupine pre Corporate Governance pri Európskej komisii, Európskemu parlamentu a ďalším zainteresovaným stranám stanoviská a trendy podnikateľského sektora a názory na tzv. best practices v tejto oblasti s cieľom zahrnúť tieto náhľady do ich zámerov.

Zoskupenie líderských poradenských firiem v oblasti Executive Search sa usiluje presadiť zmeny v oblasti Corporate Governance nielen na pomoc pri ochrane európskeho korporátneho sektora.

■ Peter Bachratý
(Autor je konzultant AJG – a vedúci Európskej kancelárie EPPP – European Partnership for Personnel Policy v Bruseli.)